

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Художньо-педагогічний факультет
Кафедра образотворчого та декоративно-прикладного
мистецтва**

Тези III Всеукраїнської науково-практичної конференції

**УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ МИСТЕЦЬКІ
ПРОСТОРИ:
ІСТОРИЯ, ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА**

Український та європейський мистецькі простори: історія, теорія, практика: Тези III Всеукраїнської науково-практичної конференції / упоряд. О. А. Сташук, Л. В. Крайлюк. – Рівне: РДГУ, 2019. 220 с.

Упорядники:

Сташук О. А., кандидат педагогічних наук, професор кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ;

Крайлюк Л. В., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ

До збірника увійшли матеріали наукових пошуків у галузі мистецтвознавства, музеєзнавства і культурології, мистецької педагогіки та практики дослідників Києва, Полтави, Жешува (Польща), Нового Сончу (Польща), Харкова, Івано-Франківська, Острога, Запоріжжя, Рівного.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО, ДИЗАЙН

1. **Стоколос Надія**, доктор історичних наук, професор кафедри культурології та філософії Національного університету «Острозька академія», **Шеретюк Руслана**, доктор історичних наук, професор кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Набутки садово-паркового мистецтва Волині крізь призму діяльності Вацлава Борейка (перша половина XIX ст.)*.
2. **Ямборко Ольга**, кандидат мистецтвознавства, доцент ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». – *Образотворчий стиль килимів Олександра Саєнка 1920-х років*.
3. **Істоміна Галина**, кандидат мистецтвознавства, науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАНУ. – *Сучасне професійне і народне мистецтво кераміки в Україні кінця XX – початку XXI століть: глобалізаційні впливи*.
4. **Крайлюк Любов**, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Ремінісценції традиційної монументальної пластики в проєктній графіці Ніла Хасевича*.
5. **Саєнко Тетяна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Народний костюм у творчості художників сучасності*.
6. **Маслова Світлана**, старший викладач Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Ф. Гундертвассер. Поєднання художньої творчості з архітектурною практикою*.
7. **Локшук Ірина**, старший викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Західне Полісся: тканини майстрів с. Велимче Ратнівського району*.
8. **Перетяцько Іван**, магістрант кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Філософські основи творчості Густава Клімта (на прикладі «Університетських картин»)*.
9. **Підцерковна Ярослава**, старший викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Дерев'яні дитячі меблі тимчасового користування в інтер'єрі поліської хати*.

10. **Чернієнко Віра**, старший викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Симпозіум як форма інтеграційних впливів на мистецькі процеси.*
11. **Болкун Наталія**, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Творчість кременчуцького художника Дмитра Короля в контексті традиційної витинанки.*
12. **Дибач Ірина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Взаємозв'язок людини і природи через призму мистецтва.*
13. **Усенко Олена**, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Традиції вишивки на Полтавщині.*
14. **Павлюк Дарина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Мистецькі погляди на проблему еміграції молоді.*
15. **Галушко Яна**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Дивосвіт казкових образів Марії Приймаченко в культурному просторі сучасності.*
16. **Яремчук Дарина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Естетизм як стильова домнанта імпресіонізму.*
17. **Клімова Катерина-Алісія**, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – *Графічний портрет у творчості полтавського художника Миколи Підгорного.*
18. **Лаврук Ольга**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Тематика бджільництва у філателії пострадянських країн: історичні аспекти.*
19. **Шепілов Олександр**, магістрант кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – *Місце живописного натюрморту в інтер'єрі.*
20. **Давидюк Надія**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Функціональне призначення батику в країнах Стародавнього Сходу.*
21. **Усик Олена**, магістрантка кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Народний одяг у системі цінностей української культури.*

22. **Карповець Віта**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Інтерпретація творчості Ліни Костенко в українському мистецтві*.
23. **Гаврилюк Василина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Філософія буття та її художні інтерпретації у вічзньому декоративно-прикладному мистецтві*.
24. **Філімонова Дарина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Фотомистецтво Рівненщини: персоналії сьогодення*.
25. **Поздняковська Ольга**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Двері як один зі стилеутворюючих елементів інтер'єру*.
26. **Молдаванцев Владислав**, магістрант кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Сучасні підходи до komponування християнських храмових споруд в Україні*.
27. **Сучкова Катерина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Сюрреалістичне мистецтво Рене Магрітта як джерело творчих інспірацій*

ХОРЕОГРАФІЧНЕ, ТЕАТРАЛЬНЕ ТА МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

1. **Швидків Галина**, Заслужений працівник культури України, доцент кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету. – *Взаємозв'язок педагогічних принципів видатних фундатора львівської вокальної школи Валерія Висотського та видатного педагога Олени Муравйової*.
2. **Маркевич Лариса**, старший викладач кафедри хореографії Рівненського державного гуманітарного університету – *Модернізація української балетної вистави в 60-80 рр. як переінтонування сфери мислення балетмейстерів*.
3. **Кучина Наталія**, кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Музичні фестивалі Рівненщини*.
4. **Легка Ілона**, старший викладач кафедри хореографії Рівненського державного гуманітарного університету – *Сучасні вимоги до методики викладання сценічного танцю в закладах освіти*.

5. **Самохвалова Алла**, старший викладач кафедри хореографії Рівненського державного гуманітарного університету – *Соціальні танці – радість, що дарує українська народна культура.*
6. **Панасюк Анастасія**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Макс Ріхтер та Ніко М'юлі: паралелі творчості.*
7. **Сімакова Світлана**, магістрантка Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди – *Історико-культурні умови формування художнього образу в музичному мистецтві доби класицизму.*
8. **Залевська Вікторія**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Творчість поета-пісняра Петра Фатенка.*

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА І КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ

1. **Bugajska-Bigos Iwona**, dr hab. Państwowej Wyższej Szkoły w Nowym Sączu (Polska), **Anna Steliga**, dr Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego (Polska). – *Sztuki plastyczne w edukacji – nowe oblicza i wyzwania.*
2. **Сташук Олександр**, кандидат педагогічних наук, професор кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Тональне вирішення академічного рисунку в контексті сучасної мистецької освіти.*
3. **Steliga Anna**, dr Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego (Polska), **Bugajska-Bigos Iwona**, dr hab. Państwowej Wyższej Szkoły w Nowym Sączu (Polska). – *Sztuki plastyczne jako forma wspierania rozwoju dzieci i młodzieży.*
4. **Власюк Олена**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Формування художнього досвіду студентів засобами декоративно-прикладного мистецтва.*
5. **Ганжа Микола**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Використання навчально-виховних властивостей мистецтва дизайну – виклик сьогодення в освітньому середовищі.*
6. **Чернюшок Ольга**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського

- державного гуманітарного університету – *Розвиток креативного мислення у підготовці майбутніх художників-педагогів.*
7. Глушук Оксана, старший викладач кафедри культурології та музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Мистецько-освітній потенціал креативних просторів у міському середовищі*
 8. Кулінка Ірина, магістрантка кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Культурно-мистецькі проєкти в культурно-дозвілєвій практиці Рівненського обласного краєзнавчого музею.*
 9. Ковтун Анна, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – *Педагогічний потенціал квілінгу.*
 10. Рудописов Євген, магістр, вчитель образотворчого мистецтва дитячої школи мистецтв №1 (м. Запоріжжя) – *Особливості вивчення парадного портрета в загальноосвітній школі.*
 11. Єфимець Людмила, магістрантка кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Туристична сфера України як сегмент культурної політики держави: історія та історіографія проблеми*

**Лаврук Ольга,
магістрантка кафедри
образотворчого
та декоративно-прикладного
мистецтва
Рівненський державний
гуманітарний університет**

ТЕМАТИКА БДЖІЛЬНИЦТВА У ДИЗАЙНІ МАРОК ПОСТРАДЯНСЬКИХ КРАЇН: ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ

Філателія – один з видів ужиткової графіки, який на сьогодні звужує рамки свого практичного застосування, подібно до того, як бджільництво, що стало одним з тематичних відгалужень графіки, знаходиться під загрозою зникнення. Тому важливо прослідкувати розвиток тематики бджільництва в художньому вирішенні поштових марок, зокрема на пострадянському просторі.

Найперші статті про поштові марки були опубліковані в газетах 1840 р. у Великобританії. Перший філателістичний журнал носив назву «Monthly Advertiser», пізніше «The Stamp Collector's Review and Monthly Advertiser». Останній друкувався у Ліверпулі з 15 грудня 1862 р. Едуардом Мурі.

Бджільництво на поштових марках має свою тривалу історію. Перші марки на цю тематику почала випускати Росія, на території якої (в Тамбовській губернії) у 1871 р. розпочато випуск марок земської пошти із зображеннями колодного вулика чи солом'яної сапетки із літаючими бджолами. Подібні зображення з'явилися також на марках земської пошти повітових міст Бердянська, Борисоглебська, Моршанська, Шацька, Осинська, а також Тамбова. На поштових марках зображені різноманітні види бджільництва: дике, бортове, колодне та рамкове. Іконографія не відзначалася різноманітністю – у центрі кожної поштової марки були зображені солом'яний вулик чи дуплянка, а вгорі – три бджоли. Здебільшого це були марки вартістю від 2 до 10 коп. Тобто і в Росії, і в СРСР, який був продовженням Російської імперії, випускалися марки, присвячені бджолярству. З 1922 до 1933 року в Москві видавався журнал «Радянський філателіст [1].

Перші поштові марки на тему бджільництва в колишньому Радянському Союзі почали тиражувати з 1961 р. (із зображенням бурого ведмеда на борті) [2]. З нагоди XXIII Міжнародного ентомологічного конгресу, що проходив в 1968 р. та 1971 р. в Москві, на поштових марках з'являється зображення бджоли в польоті. На початку 1989 р. в Москві випустили серію із чотирьох поштових марок, присвячених бджільництву, та здійснили їх спеціальне погашення.

В інших державах у цей період було випущено низку поштових марок, присвячених досліджуваній тематиці. Наприклад, в Іспанії у 1962 р. надрукували поштові марки з серії «Європа», символічно присвяченій «колективній» комасі, тобто, медоносній бджолі. Композиційним центром сюжетних ліній є малюнок бджоли на сотах [8]. Згодом тематику бджільництва продовжили в поліграфії Болгарії (1940 р., 1987 р.), де зображувалися бджоли з рослинами для запилення: липи, соняшнику, лаванди тощо. Поштовий блок з 4-х марок (27.07.2005 р.) Азербайджану відкриває перед нами різноманітні зображення життєдіяльності бджіл. Молдова, в свою чергу, випустила серію з 2 листів по 5 марок і купону 28.07.2018 р. подібної іконографії [3].

12 серпня 2016 р. «Белпочта» випустила в обіг барвистий поштовий блок «Бджільництво в Білорусії». Він присвячений культурі бджільництва Білорусі, яке бере свій початок ще в XIX столітті. Саме тоді в Могилевській губернії було створено землеробський інститут, в якому викладався курс бджільництва і функціонувала інститутська навчально-показова пасіка [6].

В незалежній Україні також випускалися серії марок з бджільницькою тематикою. Так, в першому стандартному випуску поштових марок в 1993 р., випускається марка із зображенням бджоли на цвіті вишні. 12 липня 2000 р. надрукували марку присвячену П.І. Прокоповичу [8]. 22 травня 2001 р. Українське державне підприємство «Укрпошта» випустило блок з 6 марок («Збір пилку», «Апітерапія», «Робоча бджола», «Бджолина матка», «Вулик», «Трутень») [7]. Філателістична продукція (блок «Бджільництво») показує зразки дикої природи України, яка збереглася в заповідниках і заказниках. На

Конгресі Апімондії 9 по 14 вересня 2007 р. у Мельбурні Україна здобула загалом 8 медалей та корону Медової королеви. Серед них золоту медаль Україна завоювала у номінації «Бджільницькі колекції» — за унікальну колекцію поштових марок пасічника з Луцька Миколи Іщука. Протягом багатьох років він назбирав чотири величезних альбоми. Колекція Андрія Любимова являє собою марки різноманітних держав із зображенням бджіл, а також марки, присвячені діяльності Міжнародної федерації об'єднань Апімондії. Гості та делегати 43-го Всесвітнього Конгресу Апімондії, який проходив у Києві 2013 р., першими змогли побачити приватну колекцію А. Любимова «Бджоли в історії» в повному об'ємі. Ця колекція була відзначена золотою медаллю в своїй номінації [5].

2009 р. на XXXXI Міжнародному конгресі Апімондії у французькому місті Монпельє громадські організації «Братство бджолярів України» та «Спілка пасічників України» у конкурентній боротьбі з іншими країнами-претендентами (Італією, Іспанією, Болгарією, Угорщиною, Туреччиною) вибороли право проведення конгресу 2013 р. в Україні. Отже, Київ приймав XXXXIII Міжнародний конгрес Апімондії, який став наймасштабнішою подією в історії світового бджільництва та третім, за розміром, міжнародним заходом в Україні — після Євробачення-2005 та Євро-2012. Вразила своїм масштабом наукова програма «За межі вулика: бджільництво та глобальні виклики», у якій взяли участь понад 1000 науковців із 85 країн. Через великий інтерес до неї довелося навіть прийняти рішення про збільшення кількості симпозіумів у семи наукових комісіях [9].

Щороку в Україні випускається журнал з філателії [4]. У 2018 р. на його сторінках можна було побачити красуню-бджолу. А випуск цього ж року комплекту поштової марки, погашеної спеціальним штемпелем, та конверта із зображенням бджоли на квітці вишні є великим дарунком як для колекціонерів, так і для пасічників України. Цей сувенір (поштова марка) нагадує колекціонерам і усім, хто пише і отримує листи, про працелюбство бджоли, яке протягом тисячолітньої історії стало своєрідним символом.

Таким чином можна стверджувати, що тематика бджільництва в дизайні марок залишається актуальною з 1840 р. і донині, акцентуючи сьогодні увагу на важливій екологічній проблемі пострадянських країн.

Список використаних джерел:

1. Журнал з філателії [Електроний ресурс]. – Режим доступу:
http://provizorii.ru/index.php/%D0%A4%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%B6%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%BB
2. Журнал для колекціонерів «Філателія» [Електроний ресурс]. Режим доступу:
<http://rusmarka.ru/page01/year/2015.aspx>
3. Бджоли [Електроний ресурс]. Режим доступу:
https://meshok.net/item/50983776_%D0%90%D0%97%D0%95%D0%A0%D0%91%D0%90%D0%99%D0%94%D0%96%D0%90%D0%9D_2005_%D0%A4%D0%90%D0%A3%D0%9D%D0%90_%D0%9F%D0%A7%D0%81%D0%9B%D0%AB_%D0%91%D0%9B%D0%9E%D0%9A_MNH?from_recommended=left_list_pop
4. Журнал «Філателія України» [Електроний ресурс]. Режим доступу:
<https://ukrposhta.ua/filateliya/zhurnal-filateliya-ukraini/>
5. Бджоли в історії: унікальна колекція [Електроний ресурс]. Режим доступу:
<https://www.apeworld.ru/1460537822.html>
6. Блок «Бджільництво в Білорусі» [Електроний ресурс]. Режим доступу:
<https://bomarka.com/pchl-derzhat-ne-v-kholodke-lezhat.-uzhe-v-obrashchenii-pochtovyuy-blok-pchelovodstvo-v-belarusi/>
7. Марки на всі часи [Електроний ресурс]. Режим доступу:
<https://peterstamps.ru/search/?searchword=%D0%BF%D1%87%D0%B5%D0%BB%D1%8B>
8. Колекції марок із зображенням бджіл [Електроний ресурс]. Режим доступу:
https://crafta.ua/collecting/?search_text=%D0%BC%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B8%20%D1%81%20%D0%BF%D1%87%D0%B5%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B8
9. Світ відкриває медову Україну [Електроний ресурс]. Режим доступу:
<https://propozitsiya.com/ua/svit-vidkrivaie-medovu-ukrayinu>
10. Череднеченко В. Про філателію всім. К.: Смолоскип, 2015. 112 с.